

MÜJDELEYİCİ VE UYARICI ÂYETLER:

KÂTİB'İN

***AŞERE-i MÜBEŞŞİRE ve
SEB'A-i MÜNZİRE***

ADLI RİSALELERİ

HAZIRLAYAN: NESİBE KABLANDER

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2025, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 451

Edebiyat: 243

ISBN 978-625-5905-18-5

Sertifika No: 52315

Baskı Tarihi: İstanbul, 2025

Hazırlayan: Nesibe Kablander

Editör: Göker İnan

Dizi Editörü: Furkan Öztürk

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Baskı Hazırlık: DBY Ajans

Baskı/Cilt:

Birlik Fotokopi Baskı Ozalit ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.

(Sertifika No: 52846)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Müjdeleyici ve Uyarıcı Âyetler:

Kâtib'in Aşere-i Mübeşşire ve Seb'a-i Münzire Adlı Risaleleri

Hazırlayan: Nesibe Kablander (Dr.), Editör: Göker İnan (Doç. Dr.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2025.

174 s. ; 13,5 x 21,0 cm ____ (DBY Yayınları ; No. 451)

ISBN 978-625-5905-18-5

1- Edebiyat 2- İslâmi Türk Edebiyatı

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Giriş	7
Müellif Hakkında	9
<i>Aşere-i Mübeşşire ve Seb'a-i Münzire</i> 'nin Tespit Edilen Nüshaları.....	16
<i>Aşere-i Mübeşşire ve Seb'a-i Münzire</i> 'nin Dil ve Üslup Özellikleri....	20
İçerikleri	27
<i>Aşere-i Mübeşşire</i>	27
Bölümleri ve Muhtevası.....	27
<i>Seb'a-i Münzire</i>	37
Bölümleri ve Muhtevası.....	37
Risalelerde Atfı Yapılan Kaynaklar	41
Tefsirler	41
Tasavvufî eserler	45
Edebî eserler	46
Diğer eserler	46
Kaynakça	55
<i>Aşere-i Mübeşşire ve Seb'a-i Münzire</i> Risalelerinin Metni	61
Bazı Önemli Bilgiler.....	61
Metnin Kuruluşunda Takip Edilen Metot.....	62
Birinci Metin: <i>Aşere-i Mübeşşire</i>	65
İkinci Metin: <i>Seb'a-i Münzire</i>	139
Dizin	173

Giriş¹

Eserin mahiyetine ve yazarın amacına göre değişen ölçüde ve farklı şekillerde istifade edilmiş olmakla birlikte İslâmî Türk edebiyatı sahasına giren eserlerin temel kaynağı Kur’ân-ı Kerîm’dir; ikinci sırada da hadîs-i şerifler gelir. Osmanlı döneminde bu çerçevede zikredilebilecek birçok edebî eser kaleme alınmıştır. Kur’ân tercüme-leri ve tefsirleri, kısas-ı enbiyâlar; 1001, 100 ve 40 hadisler doğrudan Kur’ân-ı Kerîm ve hadîs-i şeriflere dayanan eserlerdir.² Dinî,

¹ Bu kısımda verilen bilgiler *ESTAD*’da yayımlanan makaleden genişletilerek ve daha önce verilen bilgilerde bazı tashihler yapılarak yazılmıştır. Bk. Nesibe Kablander, “Seksen Yaşlarında Bir Osmanlı Âlimine Ait İki Risale: Aşere-i Mübeşşire ve Seb’â-i Münzire”, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi (Journal Of Old Turkish Literature Researches)*, C. 7, S. 4, 2024, s. 1440-1468.

² Türk dili ve kültürü açısından da oldukça kıymetli malzemeler barındıran bu eserlere yönelik çok sayıda çalışma yapılmıştır. Birkaç örnek olarak bk. Abdülkadir İnan,, *Kur’ân-ı Kerîm’in Türkçe Tercemeleri Üzerinde Bir İnceleme*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1961; Meriç Ökten, *Sa’lebî’nin Kısasü’l-enbiyâsı’nın XIV. Yüzyılda Türkçe Tercümesi Metin-Sözlük*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2000; Ali Öztürk, “Muallim Nâci (1849-1893)’nin “Hülâsatü’l-İhlâs” İsimli İhlâs Süresi Tefsiri”, *İslâmî İlimler Dergisi*, Yıl 7, S. 2 (Güz 2012), s. 109-140; Hindî Mahmûd, *Kısas-ı Enbiyâ: Peygamber Kıssaları (İnceleme-Tenkitli Metin-Tıpkıbasım)*, haz. Ahmet Karataş, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2013; Ahmet Topaloğlu, *XIV. Yüzyılın Ortalarında Yapılmış Satırası Kur’an*

tasavvufi ve ahlâkî muhtevalı çeşitli manzum ve mensur metinler ise değişen oranlarda bu iki kaynaktan beslenerek oluşturulmuştur. Edebî unsurların âhengiyle sıkılmadan okunup kavranacak, duyulduğunda da akılda daha kolay kalacak şekilde hazırlanan söz konusu eserlerde ahlâklık ve erdem sahibi bireylerin yetişmesine katkı sağlama amacı ön plandadır. Bahsedilen metinler bu yönleri ile huzurlu bir toplum için gerekli mesajları taşıyan araçlar olarak da değerlendirilebilir. Diğer taraftan bu kaynaklar Türk dili ve kültürü açısından da önemli malzemeler barındırdıkları için sözü edilen sahalardaki araştırmalar için de kıymetleri yüksektir.

Bu kitabın konusunu oluşturan *Aşere-i Mübeşşire* ve *Seb'a-i Münzire* adlı iki risale de yazarın bazı mevzulara göre seçtiği Kur'ân-ı Kerîm âyetleri merkezinde teşekkül etmiş metinlerdir. İlk risale adından da anlaşılacağı üzere temelde on, ikincisi ise yedi tane âyete dayanmaktadır. Ayrıca ilk risalenin mukaddime ve hâtime kısımları da bazı hadîs-i şerifler etrafında kaleme alınmıştır. Aşağıda öncelikle müellife dair bilgi ve değerlendirmelere, ardından risalelerin tahliline yer verilecek; akabinde de *Aşere-i Mübeşşire* ve *Seb'a-i Münzire*'nin tenkitli metinleri sunulacaktır.

Sözü edilen risaleler küçük hacimli olsalar dahi Kur'ân-ı Kerîm âyetleri ve hadîs-i şerifler dışında çeşitli kaynaklardan bilgiler, yer yer manzumeler, kıssalar ve müellifin şahsî hayatıyla ilgili anlatımlarla oldukça zengin bir muhtevaya sahiptir. Risalelerin dikkat çekici bir yönü de yazarın ihtiyarlık döneminde, kendisinin verdiği bilgiyle seksen yaşına ulaşmışken kaleme alınmalarına rağmen dinç bir zihnin güçlü ilmi birikimini ortaya koymalarıdır.

Tercümesi I-II, Metin-Sözlük, Dergâh Yayınları, İstanbul 2018; Mustafa Erkan, “Yüz Hadis ve Yüz Hikâye”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1979; Nihat Öztoprak, “Klasik Türk Edebiyatı'nda Manzum Yüz Hadisler”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 1993; İdris Söylemez, “Türk-İslam Edebiyatında Manzum Kırk Hadisler”, Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas 2017.

Kaynakça

- Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, haz. Hamza Ahmed ez-Zeyn, Dârü'l-Hadîs, Kâhire 1995.
- Ahmed Ebû Mahbûb, *Dîvân-ı Rubâiyyât-ı Evhadüddîn-i Kirmânî*, Tahran, 1366.
- Akgündüz, Ahmet, “Ebüssuûd Efendi”, *DİA*, C. 10, İstanbul 1994, s. 365-371.
- Algar, Hamid, “Bahru'l-Hakâik ve'l-Meânî”, *DİA*, C. 4, İstanbul 1991, s. 515-516.
- Altıkulaç, Tayyar, “Secâvendî, Muhammed b. Tayfûr”, *DİA*, C. 36, İstanbul 2009, s. 268-269.
- Âşık Çelebi, *Meşâ'irü's-Su'arâ, inceleme-metin*, I-III, haz. Filiz Kılıç, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul 2010.
- Ateş, Süleyman, “Hakâiku't-Tefsîr”, *DİA*, C. 15, İstanbul 1997, s. 163-165.
- Azîmâbâdî, Hüseyin Kuli Han, *Tezkire-i Neşter-i İşk*, tashih ve ta'likât: Seyyid Kemâl Hâc Seyyid Cevâdî, Mîrâs-ı Mektub, Tahran 1391.
- Bakırcı, Saffet, “Meâlimü't-Tenzîl”, *DİA*, C. 28, Ankara 2003, s. 203-204.
- Beyânî, *Tezkiretü's-Su'arâ*, haz. Aysun Sungurhan Eydurhan, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (e-kitap), Ankara 2008.
- Bezzâr, *Müsned*, 1-18, tahkik: Mahfûzurrahmân Zeynullah (C. 1-9), Âdil b. Sa'd (C. 10-17), Sabri Abdulhâlik eş-Şâfiî (C. 18), Mektebetü'l-Ulûm ve'l-Hikem, Medine 2009.

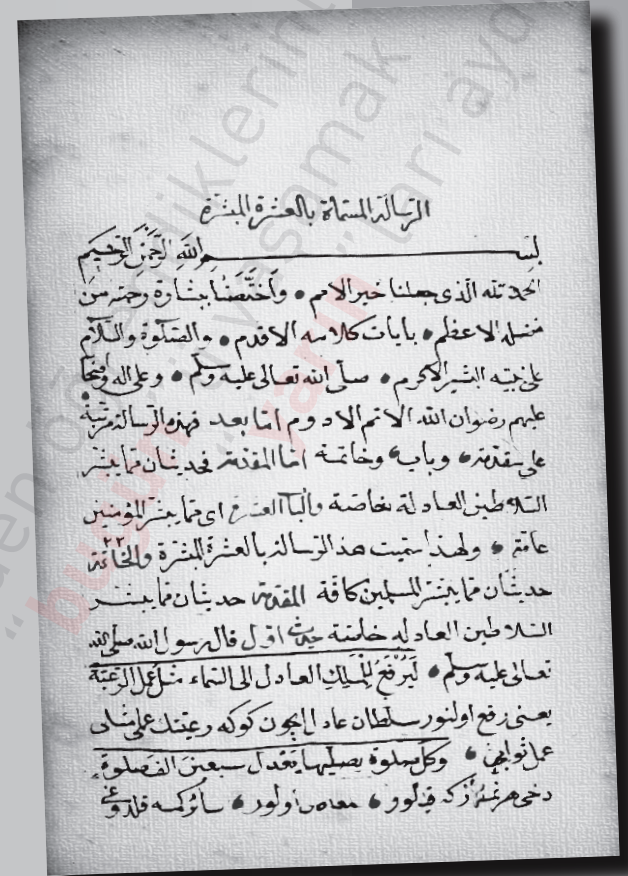
- Boran, Uğur, “Okçuzâde Mehmed Şâhî’nin Manzum-Mensur Kırk Ayet Tefsiri: en-Nazmu’l-Mübîn fi’l-Âyâtî’l-Erba’în (Metin-İnceleme)”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2021.
- Bursalı, Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, I-III, haz. M. A. Yekta Saraç, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Ankara 2016.
- Câmî, Nûruddîn Abdurrahmân b. Ahmed, *Mesnevî-i Heft Evreng*, I-II, tashih ve tahkik: Câbülkâ Dâdalîşâh, Asgar Cânfedâ, Zâhir Ahrârî, Hüseyin Ahmed Terbiyet, Merkez-i Mütâlaât-ı İrânî, Tahran 1378.
- Çetin, Abdurrahman, “Vâhidî”, *DİA*, C. 42, İstanbul 2012, s. 438-439.
- Dârimî, *Sünenu’l-Dârimî*, tahkik: Hüseyin Selim Esed ed-Dârânî, Dâru’l-Muğnî li’n-Neşr ve’t-Tevzî’, Suudi Arabistan 2000.
- Ebû Nuaym el-İsfahânî, *Faziletü’l-Âdilîn*, tahkik: Meşhûr Hasan Mahmûd Selmân, Dâru’l-Vatan, Riyad 1997.
- Ebû Tâlib el-Mekkî, *Kalplerin Azığı (Kütü’l-Kulûb)*, çev. Yakup Çiçek, Dilaver Selvi, Semerkand Yayınları, İstanbul 2003.
- el-Aclûnî, İsmâil b. Muhammed, *Keşfü’l-Hafâ*, I-IV, çev. Mustafa Genç, Beka Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- el-Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmâil b. İbrâhîm, el-Câmî’u’l-Müsnedü’s-Sahîhu’l-Muhtasar min Umûri Rasûlillâh sallâllâhu aleyhi ve sellem ve sünenihî ve eyyâmih, C. 5, (Kitâbu’r-rikâk, bâb fi’l-emel ve tûlihî), Beytû’s-Sünne, Cidde 1442.
- el-Vâhidî en-Nisâbü’rî, Ebu’l-Hasen Ali b. Ahmed, *el-Vâsît fi Tefsiri’l-Kur’ânî’l-Mecîd*, tahkik: Âdil Ahmed Abdülmevcûd vd., Dâru’l-Kütübî’l-İlmiyye, Beyrut, 1994.
- Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım Yayım, İstanbul 2006.
- Erkan, Mustafa, “Yüz Hadis ve Yüz Hikâye”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1979.
- ez-Zebidî, Zeynüddîn Ahmed b. Ahmed b. Abdillatîf, *Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrid-i Sarîh Tercemesi ve Şerhi*, mütercimi ve şârihi: Kâmil Miras, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1978.
- Ferîdüddîn-i Attâr, *Divân-ı Ferîdüddîn-i Attâr-ı Nîşâbü’rî*, haz. M. Derviş, Sâzmân-ı Çâp ve İntişârât-ı Câvidân, Tahran 1359.
- Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed, *et-Tibru’l-Mesbûk fi Nasîhati’l-Mülûk*, haz. Ahmed Şemsüddin, Dâru’l-Kütübî’l-İlmiyye, Beyrut 1431.

- Hakîm Nizâmî-i Gencevî, *Mahzenü’l-Esrâr*, Matbaa-i Armağan, Tahran 1313.
- Hakîm Senâî, *Tarîku’t-Tahkîk*, Süleymaniye Yazma Eser Ktp., Nâfiz Paşa Kısım, no. 427.
- Hindî Mahmûd, *Kıyas-ı Enbiyâ: Peygamber Kıssaları (İnceleme-Tenkitli Metin-Tıpkıbasım)*, haz. Ahmet Karataş, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2013.
- İbnü’l-Mübârek, Abdullah, *ez-Zühed ve’r-Rekâik*, tahkik: Habîburrahman el-A’zamî, Dâru’l-Kütübî’l-İlmiyye, Beyrut, ty.
- İnan, Abdülkadir, *Kur’ân-ı Kerîm’in Türkçe Tercemeleri Üzerinde Bir İnceleme*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1961.
- İsen, Mustafa, *Künhü’l-Ahbâr’ın Tezkire Kısmı*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1994.
- İsen, Mustafa, *Sehî Bey Tezkiresi: Heşt-Behîşt*, Akçağ Yayınları, Ankara 1998.
- Kablander, Nesibe, “Seksen Yaşlarında Bir Osmanlı Âlimine Ait İki Risale: Aşere-i Mübeşşire ve Seb’a-i Münzire”, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi (Journal Of Old Turkish Literature Researches)*, C. 7, S. 4, 2024, s. 1440-1468.
- Kandemir, M. Yaşar, “Teymî”, *DİA*, C. 41, İstanbul, 2012, s. 54-56.
- Kâtip Çelebi, *Keşfü’z-Zunûn an Esâmi’l-Kütübî ve’l-Fünûn*, I-V, çev. Rüştü Balcı, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2007.
- Kemalüddin Abdürrezzakü’l-Kâşânîyyü’s-Semerkandî, *Te’vilât-ı Kâşânîyye*, çev. Ali Rıza Doksanyedi, yayına haz. M. Vehbi Güloğlu, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1987.
- Kesler, Muhammed Fatih, “Mücâhid b. Cebr”, *DİA*, C. 31, Ankara 2020, s. 441.
- Kınalızâde, Hasan Çelebi, *Tezkiretü’s-Şu’arâ*, haz. Aysun Sungurhan, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (e-kitap), Ankara 2017.
- Kurtuluş, Rıza, “Keşfü’l-Esrâr”, *DİA*, C. 25, Ankara 2022, s. 319.
- Latîfî, *Tezkiretü’s-Şu’arâ ve Tabsiratü’n-Nuzamâ (İnceleme-Metin)*, haz. Rıdvan Canım, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 2000.
- Mertoğlu, M. Suat, “Sa’lebî”, *DİA*, C. 36, İstanbul 2009, s. 28-29.
- Mevlânâ, Celâlüddîn Muhammed Mevlevî-i Rûmî, *Küllîyyât-ı Şems-i Tebrîzî*, haz. Bediüzzamân Fûrûzanfer, Müessesesi-i İntişârât-ı Emîr-i Kebîr, Tahran 1376.

- Müslim b. el-Haccâc, Ebu'l-Hüseyn, *Sahîhu Müslim*, 1-5, tahkik: Muhammed Fuâd Abdulbâkî, Matbaatu İsâ el-Bâbî el-Halebî ve Şürekâhu, Kahire 1955.
- Nefîsî, Saîd, *Suhanân-ı Manzûm-ı Ebû Saîd Ebû'l-Hayr*, Çâbhâne-i Hayderî, Tahran 1334.
- Nev'îzâde Atâyî, *Hadâ'îku'l-Hakâ'ik fî Tekmîleti's-Şakâ'ik*: Nev'îzâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli, haz. Suat Donuk, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, I-II, İstanbul 2017.
- Nizâmî, Khaliq Ahmad, "Hüseynî Sâdât el-Gûrî", *DİA*, C. 19, İstanbul 1999, s. 24.
- Öksüz, Yılmaz, "Şair Bir Osmanlı Münşî: Okçuzâde Mehmed Şâhî", *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 22/1 (Haziran 2018), s. 467-488.
- Ökten, Meriç, *Sa'lebî'nin Kısasü'l-enbiyâsî'nin XIV. Yüzyılda Türkçe Tercümesi Metin-Sözlük*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2000.
- Özek, Ali, "el-Keşşâf", *DİA*, C. 25, Ankara 2022, s. 329-330.
- Öztoprak, Nihat, "Klasik Türk Edebiyatı'nda Manzum Yüz Hadisler", Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 1993.
- Öztürk, Ali, "Muallim Nâci (1849-1893)'nin "Hülâsatü'l-İhlâs" İsimli İhlâs Süresi Tefsiri", *İslâmî İlimler Dergisi*, Yıl 7, S. 2 (Güz 2012), s. 109-140.
- Riyâzî, Muhammed Efendi, *Riyâzü's-Su'arâ*, haz. Namık Açıkgöz, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (e-kitap), Ankara 2017.
- Rüşdî, Mehmed, *Hallü'l-Müşkilât fî-Mesâilü'l-Mühimmât*, Ferâizcizâde Matbaası, Bursa 1305.
- Sa'dî, Muslihuddîn, *Küllîyyât-ı Sa'dî*, haz. Muhammed Ali Fûrûgî, İntişârât-ı Hermes, Tahran 1375.
- Safûrî, Abdurrahman, *Nüzhetü'l-Mecâlis ve Müntehabü'n-Nefâis*, C. 1-2, el-Matbaatü'l-Kesteliyye, Mısır 1281.
- Söylemez, İdris, "Türk-İslam Edebiyatında Manzum Kırk Hadisler", Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas 2017.
- Süreyya, Mehmed, *Sicill-i Osmanî*, I-VI, Yayına haz. Nuri Akbayar, Eski yazıdan aktaran: Seyit Ali Kahraman, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996.

- Taşköprülüzâde, Ahmed Efendi, *Eş-Şakâ'îku'n-Nu'mâniyye fî Ulemâi'd-Devleti'l-Osmâniyye: Osmanlı Âlimleri*, haz. Muhammed Hekimoğlu, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2019.
- Topaloğlu, Ahmet, *XIV. Yüzyılın Ortalarında Yapılmış Satırları Kur'an Tercümesi I-II, Metin-Sözlük*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2018.
- Uludağ, Süleyman, "Kâşânî, Abdürrezzâk", *DİA*, C. 25, Ankara 2022, s. 5-6.
- Uludağ, Süleyman, "Kuşeyrî, Abdülkerîm b. Hevâzin", *DİA*, C. 26, Ankara 2002, s. 473-475.
- Woodhead, Christine, "Okçuzâde Mehmed Şâhî", *DİA*, C. 33, İstanbul 2007, s. 335-336.
- Yavuz, Yusuf Şevki; Avcı, Casim, "İbnü'l-Cevzî, Ebü'l-Ferec", *DİA*, C. 20, İstanbul 1999, s. 543-549.
- Yazıcı, İshak, "Semerkandî, Ebü'l-Leys", *DİA*, C. 36, İstanbul 2009, s. 473-475.
- Yazıcı, Tahsin; Uludağ, Süleyman, "Herevî, Hâce Abdullah", *DİA*, C. 17, İstanbul 1998, s. 222-226.
- Yıldız, Âlim, "Okçuzâde Mehmed Şâhî ve Manzum Kırk Hadis Tercümesi: Ahsenü'l-Hadis", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2003, S. 17, s. 91-124.
- Zemahşerî, *el-Keşşâf*, I-VI, ed. Murat Sülün, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2016-2020.

AŞERE-İ MÜBEŞŞİRE

er-Risāletü'l-Müsem mā bi'l-^c Aşereti'l-Mübeşşire¹(1) Bismi'llāhi'r-rahmāni'r-raḥīm²

الحمد لله الذي جعلنا خير الأمم، واختصنا ببشارة رحمته من فضله الأعظم،
بآيات كلامه الأقدم. والصلوة والسلام على نبيه البشير الأكرم، صلى الله تعالى عليه
وسلم. وعلى آله وأصحابه³ عليهم رضوان الله الأتم الأديم⁴

Ammā ba'd;⁵

فهذه الرسالة مرتبة على مقدمة وباب وخاتمة. أما المقدمة فحديثان مما يبشر
السلطين العادلة خاصة. والباب العشرة⁶، أي مما يبشر المؤمنين عامة، ولهذا سميت
هذه⁷ الرسالة بالعشرة المبشرة. والخاتمة⁸ حديثان مما يبشر المسلمين كافة⁹

¹ er-Risāletü'l-Müsem mā bi'l-^c Aşereti'l-Mübeşşire: Hāzā Kitābu 'Aşere-i Mübeşşire HM; -B.

² Bismi'llāhi'r-rahmāni'r-raḥīm: -B.

³ B, HM. صحبه : أصحابه

⁴ “Bizi ümmetlerin en hayırlısı kılan Allah’a hamdolsun. En yüce fazlından rahmetinin müjdesini bize kadim âyetleri ile bahşetti. Salat ve selam O’nun en kerim müjdeci peygamberine (s.a.v.), onun ailesinin ve ashabının üzerine olsun. Allah’ın rızası tam ve devamlı olarak onların üzerine olsun.”

⁵ ba'd: ba'd dehū HM.

⁶ B, HM. عشرة : العشرة

⁷ هذا'da

⁸ ÇA'da üst tarafına “22” yazılarak bulunduğu sayfa belirtilmiştir.

⁹ “Bu risale bir giriş, bölüm ve sonuç şeklinde düzenlenmiştir. Mukaddime kısmında özellikle âdil idarecilere müjde veren iki hadis bulunmaktadır. Bölüm-

El-Muḫaddimetü;¹ 2 حدیثان مما يبشر السلاطين العادلة خاصة

Ḥadīs-i evvel:³

قال رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم: ليرفع للملك العادل إلى السماء
مثل عمل الرعية⁴

(12) Ya‘ nî; “Elbette de⁵ ref’ olunur sulṭān-ı ‘ādil için göge ra‘ iyyetüñ
‘ameli mişli (13) ‘amel şevābı.”⁶

وكل صلاة يصليها يعدل سبعين ألف صلاة⁷

(14) “Daḥı her namāz ki sulṭān-ı ‘ādil⁸ kıılır, mu‘ādil olur sā’ir kimse
kılduğı [2a] (1) yetmiş biñ namāza.”

Bu ḥadīs-i şerif⁹le sâbit oldu kim enbiyâya¹⁰ (2) ümmetlerinin ‘amelleri
[HM/2a] şevābı kadar şevāb virildiği gibi selâṭine (3) daḥı ra‘ iyyetlerinin

ler on tanedir ve (onlarda) bütün mü‘minler müjdelenmektedir. Bunun için bu ri-
sale ‘Aşere-i Mübeşşire’ [On Müjdeleyici] olarak isimlendirildi. Sonuç kısmında
ise bütün Müslümanlara müjde veren iki hadis-i şerif yer alır.”

¹ El-Muḫaddimetü: ve’l-ḥātimetü’l-muḫaddimetü HM.

² “Özellikle adil idarecilere müjde veren iki hadis-i şerif.”

³ Ḥadīs-i evvel: el-Ḥadīsü’l-evvelü HM.

⁴ “Resulullah (s.a.v.) buyurdu: ‘Adaletli sultan için göge, halkının ameli kadar
amel yükseltilir.” Bu hadis İmam Gazzâlî’ye atfedilen *Nasihatü’l-Mülük*’ün *et-
Tibru’l-Mesbûk* adlı Arapça tercümesinde yer almaktadır. Bk. Ebû Hâmid Mu-
hammed Gazzâlî, *et-Tibru’l-Mesbûk fi Nasihati’l-Mülük*, haz. Ahmed Şemsüd-
dîn, Dârü’l-Kütübî’l-İlmiyye, Beyrut, 1431, s. 15

⁵ Elbette de: -B, ÇA.

⁶ ‘ameli mişli ‘amel şevābı: ‘amel-i şevābı gibi şevāb HM.

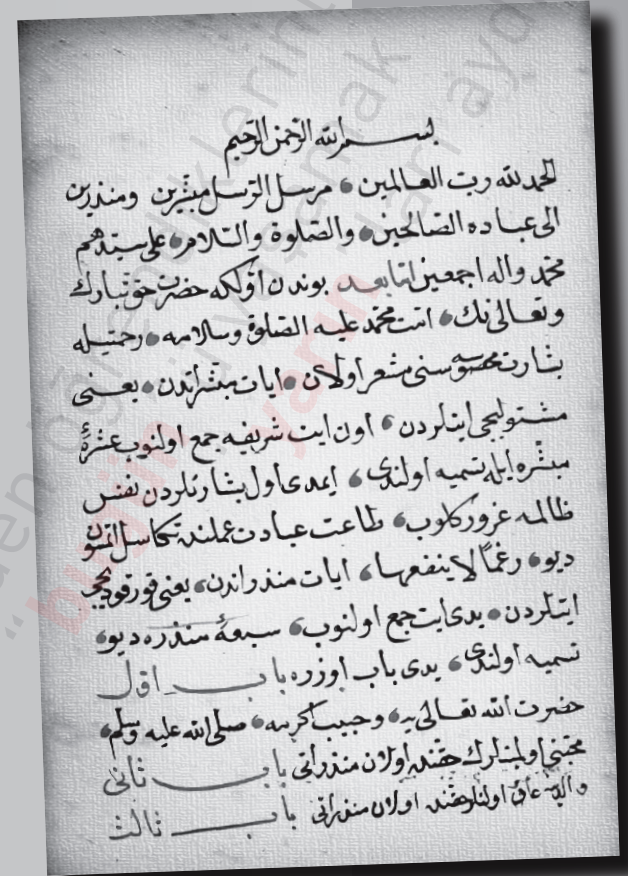
⁷ “(Adil sultanın) kıldığı her namaz da yetmiş bin namaza bedeldir.” Gazzâlî, *et-
Tibru’l-Mesbûk*, s. 15.

⁸ sulṭān-ı ‘ādil: -B, ÇA. (HM’de bu sözcükler satır sonunda sayfa kenarına ilave
edilmiştir.)

⁹ ḥadīs-i şerif⁹le: ḥadīsle B, HM.

¹⁰ kim enbiyâya: ki enbiyâ HM.

SEB‘A-İ MÜNZİRE

Hāzā Kitābu Seb‘a-i Münzire¹

[26b]² (1) Bismillāhi’r-Raḥmāni’r-Raḥīm [B/101b]³

(2) الحمد لله رب العالمين مرسل الرسل مبشرين ومنذرين إلى عباده الصالحين.
والصلوة والسلام على سيدنا⁴ محمد وآله أجمعين⁵

Ammā ba‘d:⁶ Bundan evvel⁷ ki Ḥazret-i Ḥaḳḳ Tebāreke⁽⁵⁾ ve⁸
Te‘ālā’nuñ ümmet-i Muḥammed ‘aleyhi’ş-şalātü ve’s-selāma⁹ rahmetiyle

¹ Hāzā Kitābu Seb‘a-i Münzire: -ÇA, B. Aşağıda B’deki durum hakkında bilgi yer almaktadır; fakat bu cümle metnin başına yazılmadığı için risale ÇA’daki gibi başlıksızdır.

² ÇA’da 25b ve 26a boş bırakılmıştır.

³ B’de 100a boştur, 100b’de ise yalnızca besmele yazılıdır. 101a’da sayfanın başına “Kitābu Seb‘a-i Münzire” yazılmışsa da son kelimenin yalnızca منذ kısmı görünmektedir.

⁴ سيدنا B, ÇA.

⁵ “Hamd, salih kullarına müjdeci ve uyarıcı elçiler gönderen âlemlerin rabbi Allah’a mahsustur. Salât ve selâm, efendimiz Muhammed’in ve ailesinin hepsinin üzerine olsun.”

⁶ Ba‘d: ba‘dehū HM.

⁷ evvel: soñra ve+ HM.

⁸ Ḥazret-i Ḥaḳḳ Tebāreke ve: Ḥaḳḳ Tebāreke ve B, Ḥaḳḳ HM.

⁹ Muḥammed ‘aleyhi’ş-şalātü ve’s-selāma: Muḥammed’e şalavātullāhi ‘aleyhi ve selāmuhū HM.

(6) beşâret-i maḥşûşasını¹ müş'ir olan âyât-ı mübeşşirâtdan; ya' nî
 (7) muştulayıcı âyetlerden on âyet-i şerîfe² cem' olunup "Aşere-i
 (8) Mübeşşire" ile tesmiye olındı, imdi ol³ beşâretlerden nefis-i (9)
 zālîme gurûr gelüp tã'at [u] 'ibâdet 'amelinde⁴ tekâsül itmesün (10)
 diyü rağmen lâ-yenfe'uhâ⁵ âyât-ı münzirâtdan; ya' nî kôrqudıcı (11)
 âyetlerden yedi âyet cem' olunup "Seb'a-i Münzire" diyü⁶ (12) tes-
 miye olındı, yedi bâb üzre.

Bâb-ı Evvel,⁽¹³⁾ Ḥazret-i Allāhu Te'âlā'ya ve Ḥabîb-i Ekrem'e
 -şallallāhu 'aleyhi ve sellem-⁽¹⁴⁾ maḥabbeti olmayanların ḥaḳḳında
 olan münzirâtı;

Bâb-ı Şânî,⁽¹⁵⁾ vâlideyne 'âḳ olanlar ḥaḳḳında olan münzirâtı;

Bâb-ı Şâlis, [27a] (1) rûz-ı ḥaşrde ḥisâb u kitâb ḥaḳḳında olan münzirâtı;
 (2) **Bâb-ı Râbi'**, kâfirler ve 'aşîler ve şeyṭāna (3) tâbi' olanlar ḥaḳḳında
 olan münzirâtı;

Bâb-ı Ḥâmis,⁽⁴⁾ hevâ vü hevese ve nefsi hevâsına tâbi' olanlar
 ḥaḳḳında olan münzirâtı;

(5) **Bâb-ı Sâdis**, namâz kılanlar ḥaḳḳında olan mübeşşirât (6) ve namâz
 kılmayanlar ḥaḳḳında olan münzirâtı;

Bâb-ı Sâbi',⁽⁷⁾ ölmekden ḥavf itmeyüp a' māl-i ḳabîḥa ile istirâḥat
 üzre (8) olanlar ḥaḳḳında olan münzirâtı beyân ider.

¹ maḥşûşasını: maḥşûsesini ÇA; maḥşûşası HM.

² âyet-i şerîfe: âyet HM.

³ olındı. İmdi ol: olındı. Bu ÇA; olınmış idi. Bu HM.

⁴ tã'at [u] 'ibâdet 'amelinde: 'amelde B, HM.

⁵ lâ-yenfe'uhâ: li-enfusihâ HM.

⁶ diyü: ile B, HM.

Dizin

A

Abdullah b. Mübârek, 77, 78
 Abdullâh-ı Ensârî, 83,146
 Âdem Hz., 79, 167
 Ali Hz., 79, 89, 113
 Ammâr b. Yâsir, 86
 Aynü 'l-Ma'ânî, 157

B

Bahru'l-Ulûm, 113
 Benî Şeybe, 95
 Beyzâvî (Kâdî), 81, 114, 126
 Bilâl-i Habeşî, 86

C

Ca'fer-i Sâdık, 123
 Câbir b. Abdullah, 164
 Cebrâ'il, 95, 99, 125, 152
 Cemâlüddîn-i Sâvî, 115

E

Ebû Bekr Hz., 111, 112
 Ebû Eyyûb el-Ensârî (Eyüp Sultan),
 128, 129
 Ebû Hureyre, 69, 85, 90
 Ebû Tâlib-i Mekki, 79, 82

Ebu'l-Hasan-ı Nûrî, 99

Ebu'l-Leys (es-Semerkindî), 74, 112, 171
 Ebu's-su'ûd Çelebi (Galata kadısı), 128,
 131, 132

Enes b. Mâlik, 169

Envâru'l-Luga, 97, 114

Esmâ b. Yezid, 94

Eyyûb Hz., 121, 122, 123, 124, 125, 126

F

Fütûḥât, 76

G

Galata,131

Gazzâlî, 90

H

Hakâ'ik-ı Sülemî, 104, 123

Havvâ, 79

Hüseyn Vâiz-i Kâşîfî, 83, 109

İ

İbn Abbâs (Abdullah b. Abbâs), 127

İbn Mesûd (Abdullah b. Mesûd), 86, 86

İbrâhîm Hz., 146, 147

İsmâ'il Hz., 147

K

Ka'be, 74, 147
Kâtib (müellif), 102,115, 116, 137, 172
Keşfü'l-Esrâr, 85, 91, 102,159
Keşşâf, 171
Kureyş, 87
Kuşeyrî, 88 124

M

Me'âlim-i Tenzil, 96, 104
Medine, 102, 152, 154
Mekke, 74, 102
Mevlânâ (Celâlüddîn-i Rûmî), 120,146, 165
Mikdâd b. Esved, 86
Mîr Hüseyinî (Hüseyinî Sâdât el-Gûrî), 79
Mollâ Câmî (Aburrahmân-ı Câmî), 160
Muhammed Bâkır, 109
Muhyiddîn-i Arabî, 76
Murâd Hân (III. Murad), 70
Mûsâ, Hz., 84, 85
Muvazzah, 104
Mü'eyyed-zâde (Muhyiddîn Çelebî), 129

N

Nizâmî-i Gencevî, 82, 168

O-Ö

Osmân Hz., 74
Ömer Hz., 73, 158

S-Ş

Sa'lebî, 74, 162
Sehl b. Abdullah-ı Tüsterî, 74
Selîm Hân (II. Selim), 70
Suheyb-i Rûmî, 87
Süfyân-ı Sevrî, 77
Süleyman (Kanûnî Sultan), 129
Şeyh Yavsî, 129

T

Tarabû'l-Mecâlis, 167
Tazarru'ât, 83
Te'vilât, 144,166
Tenbîhü'l-Gâfilin, 117
Tevrât, 84, 85
Teyzîr, 112, 113
Tibyân, 104, 158
Tirmizî, 152
Tuhfetü's-Salavât, 152
Tür-ı Sinâ, 84

Y

Yeni Hisâr, 131
Yûnus-ı Secâvendî, 115

Z

Zâdu'l-Mesîr, 85, 157

MÜJDELEYİCİ VE UYARICI ÂYETLER:

KÂTİB'İN

AŞERE-İ MÜBEŞŞİRE ve SEB'A-İ MÜNZİRE

ADLI RİSALELERİ

Türkler İslâmiyeti kabul ettikten sonra hayatlarının her alanını olduğu gibi edebiyatlarını da yeni dinlerinin düsturlarıyla örmüştür. Kur'ân-ı Kerîm'i anlamak ve anlatmak amacıyla kaleme aldıkları Kur'ân tercüme ve tefsirleri ise hem Türk dilinin tarihi süreçlerine dair çalışmalar için hem de kültürel yönden içerdikleri bilgilerle son derece kıymetli eserlerdir. Bu literatüre katkı sağlayan âlimlerden olan Kâtib de kitabımızın konusunu oluşturan iki risalesini 16. yüzyıl sonlarında, III. Murad döneminde yazmıştır. Risalelerin ilki olan *Aşere-i Mübeşşire*, yani "On Müjdeleyici", bütün mü'minlere müjde veren on âyet merkezinde kaleme alınmıştır. İkinci risale olan *Seb'a-i Münzire* ise yedi tane uyarıcı mahiyetteki âyete dayanır. Bu âyetleri bazen kelime kelime bazen bölümler hâlinde tercüme eden Kâtib, tefsir kısımlarındaki manzum ve mensur çeşitli alıntılar ve açıklamalarıyla risalelerini renklendirip ilgi çekici şekilde sunmayı başarmıştır. Müellif, sözü edilen metinleri yazdığı sırada 80 yaşına ulaşmış olduğunu kendisi bildirmektedir. Bu yönüyle Kâtib'in ihtiyarlık dönemi semereleri olan *Aşere-i Mübeşşire* ve *Seb'a-i Münzire* risaleleri, dinç bir zihnin ve güçlü bir ilmî birikimin yansımalarını taşımasıyla da dikkate değerdir.

"dün"den öğrendiklerinle
"bugün"ü yaşamak
"yarın"ları aydınlatır.

ISBN 978-625-5905-18-5

9 786255 905185